

Sygn. akt **III AUa 1518/14**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 sierpnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Wiesława Stachowiak

Sędziowie: SSA Jolanta Cierpiał

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans (spr)

Protokolant: insp.ds.biurowości Beata Tonak

po rozpoznaniu w dniu 5 sierpnia 2015 r. w Poznaniu

sprawy **Z. F.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.**

o emeryturę

na skutek apelacji Z. F.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 16 czerwca 2014 r. sygn. akt VIII U 1497/14

1. **zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu Z. F. prawo do emerytury, poczynając od dnia 15.02.2013r.**
2. **zasądza od pozwanego na rzecz odwołującego Z. F. kwotę 210zł tytułem kosztów procesu za obie instancje.**

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans	SSA Wiesława Stachowiak	SSA Jolanta Cierpiał
-------------------------------------	-------------------------	----------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19.12.2013r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P., odmówił **Z. F. (F.)** przyznania prawa do emerytury, bowiem nie udowodnił wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach, wynoszącego 15 lat na dzień 31.12.1998r.

Od powyższej decyzji z zachowaniem ustawowego trybu i terminu odwołał się reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika – Z. F., wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie emerytury oraz o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych. W uzasadnieniu pełnomocnik odwołującego wskazał, że odwołujący pracował w szczególnych warunkach w (...) Ośrodku (...)w C., w okresie od

dnia 01.07.1968r. do 19.08.1993r. Do obowiązków odwołującego należało w szczególności formowanie akumulatorów ołowiowych, naprawa stacji paliw płynnych, w tym praca w cysternach, praca kierowcy pojazdu specjalistycznego (pogotowia technicznego) oraz rozwożenie paliwa autocysterną, a w okresie od dnia 01.07.1978r. - naprawa pojazdów mechanicznych, w tym z wykorzystaniem kanału.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie i powołując argumenty przytoczone w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 16 czerwca 2014 r., w sprawie VIII U 1497/14 Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił odwołanie Z. F..

Powyższe rozstrzygnięcie zostało wydane w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Odwołujący Z. F. urodził się w dniu (...), wiek (...)lat ukończył w dniu (...) z zawodu jest elektrykiem.

Na dzień 01.01.1999r. odwołujący udowodnił łącznie 30 lat, 5 miesięcy i 10 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym okresy składkowe w ilości 30 lat, 3 miesiące i 7 dni oraz okresy nieskładkowe w ilości 2 miesiące i 3 dni. Odwołujący nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Jak wynika z treści świadectwa pracy, wystawionego w dniu 18.08.1993r., nr (...), Z. F. był zatrudniony w (...) Ośrodku (...) w C. w okresie od dnia 01.07.1968r. do 19.08.1993r, w tym:

- w okresie od dnia 01.07.1968r. do 27.04.1973r. na stanowisku elektromontera,
- w okresie od dnia 28.04.1973r. do 01.01.1975r. odwołujący odbywał zasadniczą służbę wojskową,
- w okresie od dnia 02.01.1975r. do 30.06.1978r. na stanowisku elektromontera pojazdów samochodowych,
- w okresie od dnia 01.07.1978r. do 19.08.1993r. na stanowisku mechanika gwarancyjnego.

Odwołujący ukończył (...) Szkołę Zawodową (...) w zawodzie elektromontera i uzyskał uprawnienia obsługi i konserwacji urządzeń łączności bezprzewodowej i dźwigów.

Z. F. nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Odwołujący wykonywał pracę w szczególnych warunkach w okresie od dnia 20.08.1993r. do 31.12.1998r. w (...)w P. na stanowisku operator śluzy i jazu.

W dniu 13.12.2013r. ubezpieczony Z. F. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z wnioskiem o przyznanie emerytury w wieku (...) lat w związku z pracą w szczególnych warunkach. Do wniosku odwołujący dołączył świadectwa potwierdzające okresy zatrudnienia. Analizując przedłożoną dokumentację oraz dokumentację złożoną przez wnioskodawcę w sprawie o kapitał początkowy, organ rentowy uwzględnił staż pracy w szczególnych warunkach/charakterze w ilości 5 lat, 2 miesiące i 20 dni w okresie od dnia 20.08.1993r. do 31.12.1998r. w (...) w P. na stanowisku operator śluzy i jazu, po wyłączeniu okresów zasiłku chorobowego.

Organ rentowy nie uznał za pracę w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od dnia 01.07.1968r. do 19.08.1993r. w (...) Ośrodku (...) w C..

Sąd Okręgowy dokonał oceny zgromadzonego materiału dowodowego i stwierdził, że odwołujący nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynoszącego co najmniej 15 lat.

Sąd I instancji podkreślił, że odwołujący nie wykazał inicjatywy dowodowej skierowanej na udowodnienie, iż wydana przez organ rentowy decyzja jest nieprawidłowa, niezgodna z rzeczywistym stanem rzeczy czy z przepisami obowiązującego prawa.

Istota sporu koncentrowała się wokół kwestii, czy praca, jaką wykonywał odwołujący w okresie od dnia 01.07.1968r. do 19.08.1993r. w (...) Ośrodku (...) w C. była pracą w szczególnych warunkach i czy tym samym odwołujący legitymuje się co najmniej 15 letnim okresem pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy wskazał, że w okresie od dnia 01.07.1968r. do 19.08.1993r. odwołujący był wprawdzie zatrudniony w (...) Ośrodku (...) w C., ale nie pracował w tym okresie stale i pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach. Za powyższy okres pracy odwołujący nie otrzymał świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach i nie potrafił w sposób wiarygodny wyjaśnić dlaczego takiego świadectwa pracy nie otrzymał od pracodawcy. W ocenie Sądu Okręgowego, w powyższym okresie odwołujący nie pracował w szczególnych warunkach w pełnym wymiarze czasu pracy, przez 8 godzin dziennie, na stanowisku ładowacza akumulatorów. Odwołujący zajmował się też innymi pracami. Wydział w którym pracował odwołujący miał szeroki zakres usług. Odwołujący wykonywał różne czynności: naprawiał instalacje elektryczne przy maszynach rolniczych, ładował akumulatory. Jeździł naprawiać instalacje elektryczne w (...) Jako elektryk odwołujący jeździł też pogotowiem technicznym, niekiedy zastępował innych kierowców, rozwoził paliwo, jeździł cysterną, ale nie były to jego główne obowiązki. Jeździł starem, autocysterną. Odwołujący utrzymywał w stanie technicznym sprzęt budowlany, tj. spychacze, ładowarki, koparki, sprzęt pomocniczy typu pompy, maszyny rolnicze. Odwołujący pracował na stanowisku mechanika gwarancyjnego. Odwołujący również pracował jako kierowca samochodów ciężarowych. Odwołujący naprawiał instalacje elektryczne w terenie i w warsztacie, naprawiał elektrykę w maszynach rolniczych, kombajnach, ciągnikach, formował i ładował akumulatory, przygotowywał elektrolit. Charakter wszystkich powyższych czynności, wykonywanych przez odwołującego nie znajduje w ocenie Sądu Okręgowego odzwierciedlenia w wykazie stanowisk pracy, określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43 ze zm.). Ponadto praca ładowacza akumulatorów nie jest jedyną pracą jaką odwołujący wykonywał w spornym okresie.

Tym samym Sąd Okręgowy, przywołując także treść art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a także przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, stwierdził, że odwołujący nie spełnił ustawowych warunków 15 lat pracy w szczególnych warunkach, niezbędnych dla uzyskania prawa do emerytury. Tym samym Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wywiódł reprezentowany przez fachowego pełnomocnika odwołujący Z. F.. Zaskarżając wyrok w całości, zarzucił mu:

- błędne ustalenia faktyczne, które miały wpływ na treść wyroku, polegające na stwierdzeniu, że odwołujący nie spełnia przesłanek do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury;
- naruszenie prawa materialnego, w szczególności § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, poprzez błędną wykładnię, iż w przypadku wykonywania przez odwołującego, kilku rodzajów pracy określonych w załączniku A w/w rozporządzenia, w ramach jednego stosunku pracy, nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych i szkodliwych;
- naruszenia prawa procesowego, w szczególności art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędne ustalenia, że odwołujący nie pracował w warunkach szczególnych i szkodliwych z uwagi na okoliczność, iż nie wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku ładowacza akumulatorów, jednocześnie nie uwzględniając, że w ramach jednego stosunku pracy odwołujący wykonywał również inne prace w warunkach szczególnych, co doprowadziło do nieuwzględnienia całości lat pracy.

Mając powyższe na uwadze, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania w całości oraz zasądzenie na rzecz odwołującego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego

według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji, wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Wniesiona przez Z. F. apelacja zasługiwała na uwzględnienie, albowiem w ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji mimo, iż dokonał właściwych ustaleń faktycznych, dokonał błędnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego, co zaskutkowało niezasadnym przyjęciem, że odwołujący nie spełnia warunków do przyznania prawa do wcześniejszej emerytury.

Kwestia sporna w niniejszej sprawie sprowadzała się do ustalenia czy zakres obowiązków odwołującego i wykonywane przez niego prace w czasie zatrudnienia w (...) Ośrodku (...) w C. (dalej (...) w C.) w okresie od 1 lipca 1968r. do 19 sierpnia 1993r., można zaliczyć do prac w szczególnych warunkach bądź w szczególnym charakterze, a w konsekwencji do ustalenia czy można odwołującemu przyznać prawo do emerytury przy obniżonym wieku.

Podstawę dochodzenia świadczenia emerytalnego, o które wnioskował odwołujący, stanowi przepis art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748 – t.j.-dalej ustawa emerytalna). Stosownie do jego treści, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat-dla kobiet i 65 lat-dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zgodnie zaś z ust. 2 cytowanego przepisu, emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego lub złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Bezsporne w sprawie jest to, że odwołujący spełnia wymogi określone w art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, tj. osiągnął wiek emerytalny przewidziany w art. 32 cytowanej ustawy (15 lutego 2013 r. ukończył 60 lat), posiada wymagany okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 cytowanej ustawy, tj., co najmniej 25 lat dla mężczyzn oraz nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Szczegółowe warunki przyznania prawa do wcześniejszej emerytury określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm. - dalej rozporządzenie z dnia 7 lutego 1983r., lub rozporządzenie), które zachowuje moc obowiązującą również pod rządami ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie z § 4 rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia -zgodnie z § 3 cyt. rozporządzenia - 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn - w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z przepisem § 2 ust. 1 i 2 przywołanego rozporządzenia - okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu - są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym te okresy pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Jednakże, zgodnie z utartą praktyką i ugruntowanym orzecnictwem, w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane cyt. rozporządzeniem mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84, LEX nr 14625), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach przysługuje, gdy ubiegający się o prawo do tego świadczenia wykonywał pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Decydujące znaczenie ma zatem rodzaj i wymiar wykonywanej pracy, a nie przedłożenie odpowiedniego świadectwa pracy w szczególnych warunkach, ze wskazaniem stanowiska pracy określonego w wykazie prac w szczególnych warunkach.

W przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z sytuacją, w której pracodawca nie wystawił odwołującemu świadectwa pracy w szczególnych warunkach za pracę w okresie od 01.07.1968 r. do 19.08.1993 r. Odwołujący podtrzymywał jednak, że zakres jego obowiązków i rodzaje prac przez niego wykonywanych, należy zaliczyć do prac w szczególnych warunkach. W celu ustalenia zakresu obowiązków odwołującego, Sąd Okręgowy przesłuchał wskazanych przez niego świadków oraz odwołującego. Na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, Sąd I instancji przyjął, że odwołujący podczas zatrudnienia w (...) w C. nie wykonywał pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach, bądź w szczególnym charakterze.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, stanowisko Sądu I instancji nie znajduje oparcia w zgromadzonym materiale dowodowym. Oceniając bowiem treść zeznań świadków oraz mając na uwadze zeznania odwołującego Z. F., którego Sąd Apelacyjny przesłuchał uzupełniająco na rozprawie w dniu 5 sierpnia 2015 r., Sąd odwoławczy doszedł do wniosku, iż odwołujący wykonywał w spornym okresie, tj. od 1.07.1968 r. do 19.08.1993 r. pracę w warunkach szczególnych.

Z uzyskanego od pracodawcy odwołującego świadectwa pracy wynika, iż odwołujący w okresie od 01.07.1968 r. do 27.04.1973 r. był zatrudniony na stanowisku elektromontera, w okresie od 28.04.1973 r. do 01.01.1975 r. odwołujący odbywał zasadniczą służbę wojskową, w okresie od 02.01.1975 r. do 30.06.1978 r. odwołujący był zatrudniony na stanowisku elektromontera pojazdów samochodowych, a w okresie od 01.07.1978 r. do 19.08.1993 r. na stanowisku mechanika gwarancyjnego. Należy mieć jednak na uwadze, co wynika z orzecnictwa Sądu Najwyższego, i sądów apelacyjnych, że nie nazwa zajmowanego stanowiska, a zakres faktycznie wykonywanych czynności ma znaczenie przy ocenie, czy pracownik wykonywał pracę w warunkach szczególnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z 8 czerwca 2011 r. I UK 393/10, LEX 950426, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 17 lipca 2011 r., III AUa 513/13, LEX 1335725, wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 18 czerwca 2013 r. III AUa 267/13, LEX 1342366). Tym samym dla ustalenia, że dana osoba pracowała w szczególnych warunkach, konieczne jest ustalenie przynależności resortowej pracodawcy oraz przyporządkowanie rodzaju wykonywanej pracy do którejś z prac wymienionych w wykazach rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. Jedynie bowiem ocena faktycznie wykonywanych czynności, ocena konkretnego rodzaju pracy decyduje o możliwości, lub braku możliwości zaliczenia danego okresu, jako okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zważyć także należy, że w świetle art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, pracami w szczególnych warunkach nie są wszelkie prace wykonywane w narażeniu na kontakt z niekorzystnymi dla zdrowia pracownika czynnikami, lecz jedynie takie, które zostały rodzajowo wymienione w załączniku do ww. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., dlatego w przedmiotowej sprawie przed przyjęciem, iż praca odwołującego w rzeczywistości nie odpowiadała rodzajowo żadnemu ze stanowisk wskazanych w tymże rozporządzeniu, należało dokładnie ustalić zakres obowiązków odwołującego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, na podstawie zeznań świadków i odwołującego można w sposób dokładny ustalić zakres obowiązków odwołującego, który w okresie swojego zatrudnienia w (...) wykonywał różnego rodzaju prace wskazane w cytowanym rozporządzeniu. To, że nie można szczegółowo określić ilości godzin pracy na poszczególnych stanowiskach pracy, w ocenie Sądu Apelacyjnego nie wpływa na możliwość przyjęcia, że odwołujący w całym okresie zatrudnienia wykonywał prace w szczególnych warunkach i to stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Do powyższego wniosku Sąd Apelacyjny doszedł po analizie zgromadzonego materiału dowodowego, zeznań świadków pracujących w spornym czasie z odwołującym w (...) w C. i po analizie zeznań odwołującego. Świadkowie T. D., J. C. i W. S. jednoznacznie zeznali, że w całym okresie zatrudnienia odwołującego w (...), Z. F. zatrudniony jako elektryk - zajmował się przede wszystkim ładowaniem akumulatorów w dziale zwanym akumulatorownią. Nadto odwołujący naprawiał instalacje elektryczne w terenie i w warsztacie przy maszynach rolniczych - kombajnach, ciągnikach, naprawiał też elektrykę w sprzęcie budowlanym (spychacze, ładowarki, kombajny, pompy i inne maszyny rolnicze), zastępował kierowców samochodów ciężarowych powyżej 3,5 tony, bądź jeździł na cysternach. Gdy naprawiał maszyny rolnicze lub budowlane w warsztacie, czynił to zazwyczaj na kanale remontowym, natomiast w celu dokonania napraw elektrycznych maszyn rolniczych lub budowlanych w terenie, udawał się tam pogotowiem technicznym.

W pierwszej kolejności Sąd odwoławczy wskazuje, że na podstawie zeznań świadków i odwołującego można przyjąć, że bezspornie odwołujący głównie pracował na tzw. akumulatorowni. Sąd odwoławczy ma na uwadze to, że zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego nie każda praca na akumulatorowni stanowi pracę w szczególnych warunkach, tylko bowiem wyłącznie rodzajowo określone czynności wykonywane na akumulatorowni polegające na: opróżnianiu, oczyszczaniu i wymianie stężonego kwasu siarkowego i płyt ołowianych mogą być uznane za prace w warunkach szczególnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2014 r., I UK 384/13, LEX nr 1466626). Na rozprawie przed Sądem Apelacyjnym Z. F. dokładnie opisał w jaki sposób ładował akumulatory. Jest to proces długotrwały, do którego odwołujący obowiązany był stosować toksyczne substancje. Zadaniem odwołującego było opróżnienie i wyczyszczenie akumulatorów i ich ponowne naładowanie. Akumulatory były ładowane specjalnym płynem, tzw. elektrolitem przygotowywanym z kwasu siarkowego. To, że odwołujący przygotowywał elektrolit wynika wprost z zeznań W. S. (k. 38).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny stwierdza, że w spornym okresie odwołujący Z. F. w (...) wykonywał rodzajowo czynności określone w Dziale XIV poz. 13 – prace w akumulatorowniach: opróżnianie, oczyszczanie i wymiana stężonego kwasu siarkowego i płyt ołowianych. Zważyć należy, że ten punkt rozporządzenia został rozwinięty w branżowo stanowiskowym wykazie A, stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 3 Ministerstwa Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz. Urz. MHiPM nr 1-3, poz. 1), gdzie w dziale XIV, pod poz. 13 pkt 1 (elektromechanik akumulatorowy), 3 (konserwator akumulatorowy), 4 (ładowacz akumulatorów), 7 (przygotowywacz elektrolitu) szczegółowo rozpisano rodzaje prac w tzw. akumulatorowni. Odwołujący wykonywał prace na tych stanowiskach, co wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego.

Wskazać należy, że z zeznań świadków i odwołującego wynika, że proces ładowania akumulatorów był czasochłonny i nie zawsze w całym czasie ładowania akumulatorów konieczna była obecność odwołującego. Z. F. był obecny przez większą część czasu ładowania akumulatorów, natomiast po wykonaniu opisanych wyżej czynności przy ładowaniu akumulatorów, w czasie gdy nie musiał być obecny przy nadzorze nad ładowaniem, wykonywał inne zadania, które rodzajowo, w ocenie Sądu Apelacyjnego, również znajdują swoje odzwierciedlenie w wykazie do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Odwołujący zeznawał, że do jego zakresu obowiązków należała między innymi naprawa cystern, również wewnątrz, a świadkowie zeznali, że odwołujący jeździł naprawiać instalacje elektryczne w (...). W ocenie Sądu, zakres prac odwołującego odpowiada pracy wskazanej w Dziale IV, poz. 39 – oczyszczanie albo naprawianie aparatów lub pojemników (np. cystern, zbiorników itp.) po produktach toksycznych, żrących i parzących oraz prace wewnątrz cystern, kotłów, zbiorników, aparatów i kanałów technologicznych.

Świadkowie zeznali także, iż odwołujący, gdy była taka potrzeba, był kierowcą samochodów ciężarowych powyżej 3,5 tony oraz cystern (jeździł S. i autocysterną). Również i tego rodzaju praca została wymieniona w wykazie A do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w Dziale VIII, poz. 2 – prace kierowców samochodów ciężarowych o

dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów.

Należy stwierdzić, że opisane wyżej prace polegające na naprawach instalacji elektrycznych przy maszynach rolniczych i w sprzęcie budowlanym – jeśli były wykonywane w warsztacie na kanale remontowym, należy zakwalifikować jako pracę wskazaną w Dziale XIV, poz. 16 rozporządzenia – prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych. Natomiast naprawa elektryki w maszynach rolniczych i budowlanych, bez względu na to czy wykonywana była w terenie czy w warsztacie - na kanale lub poza nim - może być zakwalifikowana jako praca wskazana w Dziale XIV, poz. 25 – bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie, czyli prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych (Dział VIII, poz. 3 w/w rozporządzenia) oraz prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych (Dział V, poz. 3 w/w rozporządzenia).

Mając na uwadze powyższe ustalenia, Sąd Apelacyjny stwierdza, że odwołujący wykonywał w całym okresie zatrudnienia w (...) w C., pracę w szczególnych warunkach odpowiadającą charakterem i zakresem stanowiskom wskazanym w Załączniku do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. W tym zakresie w ocenie Sądu, zeznania odwołującego i świadków były spójne i odzwierciedlały w sposób przejrzysty zakres zadań wykonywanych przez odwołującego. Należy mieć na uwadze, że świadkowie posiadali odpowiednią wiedzę na temat charakteru wykonywanej przez Z. F. pracy, byli zatrudnieni wraz z nim w tych samych okresach i w tym samym zakładzie pracy i nadto są oni osobami postronnymi niezainteresowanymi bezpośrednio pozytywnym rozstrzygnięciem niniejszego postępowania. W związku z tym Sąd odwoławczy nie znalazł podstaw, by kwestionować wiarygodność zeznań przesłuchanych w sprawie świadków. Należy podkreślić, że istotnym jest, iż mimo zmiany nazwy poszczególnych stanowisk pracy, odwołujący w całym okresie zatrudnienia w (...) miał ten sam zakres obowiązków.

Na marginesie Sąd Apelacyjny wskazuje, że aby przyjąć, iż odwołujący legitymuje się 15 - letnim okresem pracy w szczególnych warunkach, wystarczyłoby zaliczyć odwołującemu okres, który nastąpił po jego powrocie ze służby wojskowej, tj. od 02.01.1975 r. do 19.08.1993 r. Tym niemniej z uwagi na to, że odwołujący również przed powołaniem do zasadniczej służby wojskowej wykonywał w (...) czynności wskazane powyżej – przede wszystkim pracował jako ładowacz akumulatorów, a także na innych szczegółowo opisanych wyżej stanowiskach – do okresu pracy w szczególnych warunkach należało również zaliczyć zarówno okres od 1.07.1968 r. do 27.04.1973 r., jak i okres odbywania zasadniczej służby wojskowej (od 28.04.1973 r. do 1.01.1975 r.). W judykaturze i orzecznictwie utrwalone jest już bowiem stanowisko, zgodnie z którym w przypadku, gdy odbywający zasadniczą służbę wojskową przed powołaniem do wojska wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i w ustawowym terminie po odbyciu służby wrócił do zakładu na stanowisko w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, należy zaliczyć okres zasadniczej służby wojskowej do stażu pracy w szczególnych warunkach (vide: orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2012 r. sygn. akt I CK 399/11, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2010 r., w sprawie I UK 203/10, gdzie Sąd Najwyższy, powołuje się na wyrok z dnia 9 marca 2010 r., w sprawie I UK 333/09 i z dnia 6 kwietnia 2006 r., w sprawie III UK 5/06).

W związku z powyższym, w ocenie Sądu Apelacyjnego, odwołujący w okresie od 1.07.1968 r. do 19.08.1993 r., będąc zatrudnionym w (...) w C. wykonywał pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, stąd zgodnie z przepisem § 4 cyt. rozporządzenia, odwołującemu przysługuje prawo do świadczenia emerytalnego w obniżonym wieku.

W tym miejscu należy przypomnieć, że okoliczność, iż odwołujący wykonywał w okresie zatrudnienia w (...) rodzajowo różne prace w szczególnych warunkach (był zatrudniony jednocześnie na rodzajowo różnych stanowiskach) nie zmienia tego, że charakter pracy odwołującego i poszczególne zadania cały czas wykonywane były w szczególnych warunkach, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny uznając, że apelacja okazała się zasadna, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję i przyznał Z. F. prawo do emerytury, począwszy od (...) r., tj. od daty ukończenia (...) roku życia (pkt 1 wyroku).

O kosztach Sąd Apelacyjny orzekł w punkcie 2 wyroku, przy uwzględnieniu treści art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. oraz § 12 ust. 2 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 461).

del. SSO Katarzyna Schönhof- Wilkans	SSA Wiesława Stachowiak	SSA Jolanta Cierpiał
---	-------------------------	----------------------